

PRAKTIČNA PITANJA

Marko Babić

ZA VRIJEME PRIČEŠĆIVANJA KONCELEBRANTI STOJE NA NOGAMA

„Opća uredba Rimskog misala” (OUM), među ostalim odredbama kojima se ravnaju kretnje i držanje tijela za vrijeme mise, donosi i ovu: „Neka (svi) sjede . . . ako je zgodno, za vrijeme svete šutnje poslije pričesti” (OUM br. 21). To je vrijeme predviđeno za osobnu zahvalu i smirenu molitvu u tišini. Svjedoci smo da se to ozbiljno prakticira u mnogim zajednicama. Međutim, tu je odredbu potrebno uskladiti za sve sudionike misnog slavlja. Za vrijeme dok traje pričešćivanje zajednica izvodi pričesnu pjesmu i svi su na nogama ili u pokretu za primanje pričesti. Potrebno je da cjelokupna zajednica odražava skladnost u kretnjama i držanju tijela za vrijeme cijele mise, a posebno za vrijeme pričešćivanja.

Nije rijetkost da nesklad dolazi „od oltara”, posebno u slučajevima brojnijih koncelebranata. Te su koncelebracije, redovito, na velike svetkovine u nekoj crkvi ili za vrijeme sprovodnih misa. Vjernici pomnjivo motre kako se ponašaju misnici i prihvaćaju radnje i pokrete koje vide na njima. Često smo svjedoci kako koncelebranti odmah nakon što su se pričestili kaležom sjedaju bez obzira što pričešćivanje vjernika još traje. To neskladno izdvajanje iz zajedničkih liturgijskih kretnja djeluje neskladno i veoma neodgojno. Potrebno je, zbog toga, o tome govoriti, razmišljati i jedan drugoga popravljati. Zbog toga, malo opširnije o ovoj „sitnici”.

Zahvala u šutnji poslije pričesti

Odredbu da se „sjedi za vrijeme šutnje poslije pričesti” neki su koncelebranti shvatili kao potpuno personalnu, pojedinačnu odredbu pa se ni ne obaziru na događanje u zajednici niti na zajedničke kretnje i zajedničko doživljavanje pričešćivanja od žrtve koju su upravo zajedno prinijeli Bogu. Pričešćivanje je zajednički čin i to treba izraziti i zajedničkim stavom tijela cijele zajednice. To ima svoju odgojnu, psihološku i duhovnu oznaku, ali je i *vidljivi znak* koji treba biti očitovanje nutarnjeg vjerskog doživljavanja prema drevnoj bogoslovskoj postavci: „Lex orandi, lex credendi!”

Znak zajedništva

Zajedničke kretnje i jednako držanje tijela u bogoslužju predstavljaju znak zajedništva vjere i jedinstva liturgijskog skupa. To je sveti znak koji „izražava i gaji pažnju i duhovne osjećaje vjernika” (OUM br. 20). Zbog toga taj znak nema samo funkcionalnu vrijednost nego ga treba promatrati na planu svetoga i djelotvornoga znaka koji, po otajstvenom Božjem djelovanju i ljudskom sudjelovanju, ostvaruje ono što označuje.

To je potrebno imati na pameti i kad govorimo o sjedenju i stajanju za vrijeme bogoslužja, posebno za vrijeme i poslije svete pričesti. Tek kad malo dublje uočimo pozadinu i smisao takvih kretnja, lako ćemo izbjeći skrajnosti rubricističkog slijepog izvršavanja i samovoljnog neosvrtnja na bilo koji propis koji, tobože, ugrožava „slobodu djece Božje”. Da bismo izbjegli zamkama tih skrajnosti, dobro je prisjetiti se izvornog značenja *stajanja i sjedenja u liturgiji*. U tim okvirima promatrat ćemo i navedenu odredbu da se poslije pričesti sjedi.

Znak radosnog eshatološkog iščekivanja

Nedjelja kao uskrsni dan i dan uskrsnog događaja predstavlja sliku budućega Kristova dolaska koji očekujemo i prema kojemu putujemo. Zbog toga je u prvoj Crkvi nedjeljom bilo zabranjeno klečati. Ista odredba se odnosila i na cijelo uskrsno vrijeme. Stajanje na nogama je bio za kršćane znak slobode djece Božje koji „stoje pred Gospodinom” kako se izražava 3. euharistijska molitva. Ali, pred Gospodinom stoje spremni za putovanje, spremni odazvati se u trenutku poziva. Na tom putovanju pričest predstavlja „popudbinu” za pashalni prijelaz. Po tome se „pozvani na gozbu” pridružuju, „velikom mnoštvu koje nitko ne može izbrojiti, iz svakoga naroda i plemena, puka i jezika koji *stoje pred prijestoljem i pred Jagnjetom*” (Otk 7,9).

Sjedenje u liturgiji je prvenstveno stav učitelja i učenika, odnosno onoga koji govori i onoga koji sluša. Sjedenje za vrijeme šutnje poslije pričesti u misi jest stav čovjeka koji osluškuje odjek Božjega govora u sebi na koji on u dubini svoje duše pokušava odgovoriti nutarnjim pristankom.

Da bi uskladili sve što je rečeno, koncelebranti trebaju stajati na nogama sve dok ne završi pričešćivanje vjernika, sudjelovati u pjevanju pričesne pjesme i poslije toga, ako je zgodno, sjedeći u tišini moliti. To je potrebno da bi se izrazilo zajedništvo vjere i jedinstvo liturgijskog skupa, ali i da bi ponašanje koncelebranata kod oltara bilo na izgradnju, a ne na razgradnju, vjernicima koji ih pomnjivo promatraju i oponašaju.